НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 52-654-06-1270
Дата 16 11 2026
08.22

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЪР НА ТРАНСПОРТА И СЪОБЩЕНИЯТА

Unverified

X 02-00-174/13.11.2026
Per.: №

Signed by: MINISTRY OF TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

ЧРЕЗ
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 52-ОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО
Г-Н ЧИЛО ПОПОВ
НАРОДЕН ПРЕДСТВИТЕЛ ОТ ПАРЛАМЕНТАРНАТА ГРУПА
НА „ДЕМОКРАТИЧНА БЪЛГАРИЯ“

ОТГОВОР НА ВЪПРОС
№ 52-654-06-1270/06.11.2026 г.

Относно: *тарифи за преминаване на търговски кораби през турските проливи Босфор и Дарданели, едностранно наложени от страна на Република Турция и проблеми при преминаването през Протока Босфора на продукция на българската корабостроителна и кораборемонтна промишленост*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПОПОВ,

В отговор на Вашето запитване под горния номер, бих искал да Ви уведомя, че българската страна многократно е поставяла и продължава да поставя въпроса на всички нива пред турската страна за това, че увеличенията на таксите за преминаване на двата турски пролива – Босфор и Дарданели значително ощетява българските корабособственици, както и че увеличената цена на транзита през проливите всъщност влияе и върху общата цена на вносните стоки в България.

Още от началото на проблема през 2022 г., както и при поредното увеличение през 2025 г., Министерството на транспорта и съобщенията поставя въпроса по официален ред на срещи с посланика на Турция у нас, пред министъра на транспорта на Турция, с официални писма пред Министерство на външните работи.

Първата актуализация влезе в сила на 7 октомври 2022 г., когато таксата беше повишена до 4,08 долара. През следващите години последваха нови увеличения - до 4,42 долара през 2023 г., 5,07 долара през 2024 г. и 5,83 долара от 1 юли 2025 г. С новото поскъпване от 1 юли тази година размерът на таксите възлиза на до 6,70 долара, което затвърждава тенденцията за постепенно увеличаване на приходите от един от най-натоварените морски маршрути в света.

Министерството на транспорта и съобщенията не разполага с информация за отказано преминаване през проливите на съдове на български корабособственици и кораборемонтни заводи, спазващи международните разпоредби, както и за поставени допълнителни изисквания.

София 1000 ул. „Дякон Игнатий“ № 9
Тел. 02/940 9771, Факс: 02/988 5094
www.mtc.government.bg

През 2022 г. е изпратено официално писмо от Министерството на транспорта и съобщенията до тогавашния министър на транспорта на Република Турция по въпроса, на което е получен официален отговор за това, че „...тарифата, определена в Конвенцията Монтрьо от 1936 г. относно данъците и таксите, остава непроменена и ще продължи да бъде прилагана, което означава, че не е направено изменение на разпоредбите на Конвенцията, което да изисква описаната в нея процедура за уведомяване." Министерството на транспорта и съобщенията се е обърнало и за становище от Министерството на външните работи и е получена информация от Дипломатическото представителство на Република България в Атина, че въпросът е поставян и от гръцката страна.

През 2024 г. в отговор на запитване от Българската асоциация по корабостроене и кораборемонт (БНАКК) до Министерството на външните работи по въпроса, е изпратен до тях отговор, с копие до Министерството на транспорта и съобщенията с разяснения по темата.

През 2025 г. при поредното увеличение на таксите е проведена спешна среща с посланика на Турция у нас по въпроса, както и е изпратено писмо до Министерството на външните работи за поставяне на въпроса пред турската страна по официален дипломатически път.

Отговорите на турската страна са, че таксите не са актуализирани от повече от четиридесет години, а за последен път са определени през 1983 г. „.....от таксите турската държава не реализира икономическа облага, а използва средствата за премахване на рискове и гарантиране на безопасността на живота, собствеността, корабоплаването и околната среда в турските проливи, и че турското правителство инвестира в много проекти с висока цена, включително Системата за обслужване на корабния трафик. Турските власти приемат увеличаването на таксите като актуализиране на турската равностойност на златния франк, което според тях не е в нарушение на Конвенцията за черноморските проливи, подписана в Монтрьо през 1936 г. (Конвенция Монтрьо). Таксата за преминаване на проливите е определена в златни франкове, които са излезли от обръщение, докато цената на златото се променя.

Съгласно Приложение I на Конвенцията за черноморските проливи, подписана в Монтрьо през 1936 г. (Конвенция Монтрьо), таксите за преминаване на проливите е определена в златни франкове, които са излезли от обръщение. Параграф 4 от същото Приложение гласи, че „Данъците и таксите, посочени в таблицата, приложена към първия параграф на настоящото приложение, които не трябва да бъдат по-големи от необходимото за покриване на разходите за поддържане на съответните услуги и за позволяване на създаването на разумен резервен фонд или работен баланс, не може да се увеличава или добавя освен в съответствие с разпоредбите на член 29 от настоящата Конвенция. Тези такси ще са платими в златни франкове или турска валута с обменен курс към датата на плащане."

Съгласно Приложение I към конвенцията таксите за преминаване са в следния размер златни франкове за всеки тон нето регистров тонаж:

- Санитарни контролни пунктове 0,075;
- Фарове, светлинни и канални шамандури:

До 800 тона 0,42;

Над 800 тона 0.21.

- Спасителни служби, включително спасителни лодки, ракетни станции, сирени за мъгла, радиопеленгаторни станции и всякакви светлинни шамандури, които не са включени в точка (b) по-горе, или други подобни съоръжения - 0,10

Общо таксите възлизат на:

За кораб до 800 тона - 0,595 златни франка (=0,172 гр. злато, или приблизително 21,75 щатски долара към днешна дата)

За всеки следващ тон над 800 тона 0,385 златни франка (=0,111 гр. злато, или приблизително 14 щатски долара)

Настоящото увеличение на таксите с 15% до 6,7 щатски долара на нето тон е в над два пъти по-малко, ако тези такси са пресметнати на база стойността на златото към днешна дата.

Макар и на пръв поглед въвеждането на 15% увеличение в размера на таксите за преминаване на проливите да може да бъде разгледано като едностранно изменение на разпоредбите на Конвенцията в разрез с разпоредбите на чл. 29 от Конвенцията, следва да се вземе предвид, дали това представлява индексиране на стойността на таксите спрямо цената на златото и равностойността на таксите в златни франкове или промяна на самите стойности, така като са заложени в Приложение I към Конвенцията.

Изменение на Конвенцията може да се направи единствено по реда на чл. 29, който изисква за всяка нейна промяна да бъде отправено предложение преди изтичането на съответния 5-годишен период от подписването ѝ, като това предложение следва да бъде подкрепено от определен брой от другите държави по Конвенцията и впоследствие прието с единодушие. Компетентното ведомство във връзка с тълкуването и прилагането на международни договори е Министерството на външните работи.

Във всеки случай, таксите не трябва да бъдат по-големи от необходимото за покриване на разходите за поддържане на проливите. За тази цел многократно е отправяна молба към турската страна за предоставяне на данни за механизма, който е използван при определяне на увеличенията в тарифата. Към настоящия момент такива данни не са получавани от страна на Турция.

Министерството на транспорта и съобщенията продължава проактивната си роля да настоява и да търси подкрепа във всички дискусии и срещи, във възможно най-широк формат, за да бъдат използвани всички двустранни и многостранни организации на сътрудничество за поддържане на диалог, и да се намери устойчиво решение, за да се постигне най-добрият възможен баланс между интересите на всички заинтересовани страни, не само в региона на Черно море.

С уважение,

13.11.2026 г.

X

Георги Пеев
Министър на транспорта и съобщенията
Signed by: GEORGI GENCHEV PEEV